

РЕШЕНИЕ

№ 18943

гр. София, 04.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 18.09.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Грета Грозданова и при участието на прокурора Мария Малинова, като разгледа дело номер **344** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.104, ал.1 ЗДСл, чл.61, ал.2 от ЗДСл, вр. чл.203 - 207 АПК.

Образувано е по искова молба на И. Х. Т. от [населено място],[жк], [жилищен адрес]0, срещу Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

В исковата молба се твърди, че с влязло в сила на 03.05.2023 г. решение на Върховния административен съд (ВАС) е отменена Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите за прекратяване на служебното правоотношение на ищеца. Със Заповед № 334 от 17.05.2023 г. на министъра на околната среда и водите същият бил възстановен на заеманата длъжност.

Претендират се обезщетения за имуществени и неимуществени вреди, както следва:

1. Обезщетение за имуществени вреди на основание чл.104, ал.1 от ЗДСл, претърпени в периода от 17.05.2022 г. до 17.11.2022 г. в резултат на оставането без работа за период от 6 месеца след прекратяване на служебното правоотношение общо в размер на 8628 лв. поради отменена Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите за прекратяване на служебното му правоотношение;

2. За имуществени вреди на основание чл.61, ал.2 от ЗДСл в размер на 2174.04 лв., представляващо неизползван платен годишен отпуск в размер на 31 дни за времето от 17.05.2022 г. до 17.05.2023 г. поради отменена Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите за прекратяване на служебното правоотношение;

3. За неимуществени вреди в размер на 1000 лв., претърпени в периода от 29.06.2016

г. до 23.04.2021 г. в резултат на Заповед № 687 от 29.06.2016 г. на министъра на околната среда, отменена с влязло в сила съдебно решение.

4. За неимуществени вреди в размер на 1000 лв., претърпени в периода от 23.04.2021 г. до 17.05.2022 г. в резултат на Заповед № 726 от 23.04.2021 г. на министъра на околната среда, отменена с влязло в сила съдебно решение.

5. За неимуществени вреди в размер на 1000 лв., претърпени в периода от 17.05.2022 г. до 17.05.2023 г. в резултат на Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда, отменена с влязло в сила съдебно решение.

Вредите се претендират със законната лихва от датата на предявяване на исковите на 11.01.2024 г. до окончателното изплащане, както и присъждане на разноски.

Твърди се в исковата молба, че служебното правоотношение на ищеца е прекратено със Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите, отменена с влязло в сила на 03.05.2023 г. съдебно решение. Поддържа се, че в релевантния 6-месечен период по чл.104, ал.1 от ЗДСл, считано от 17.05.2022 г., ищецът не е заемал друга държавна служба, нито е получавал възнаграждение за друга работа. В допълнение се претендира обезщетение за неизползван платен годишен отпуск за полагаеми се 31 дни за периода от 17.05.2022 г. до 17.05.2023 г. Ищецът счита, че това обезщетение е дължимо съгласно решение на СЕС от 25 юни 2020 г. по съединени дела С-762/18 и С-37/19.

Претенцията за неимуществени вреди е обоснована с претърпени негативни преживявания поради три последователни уволнения, които понижали самочувствието и доброто име на ищеца сред колеги и в обществото. Ищецът изпитвал притеснения за кариерното си развитие и професионалното си бъдеще. Трикратното му уволнение се отразило на професионалното му достойнство, честта и авторитета сред колегите му, причинило му стрес, напрежение и безпокойство. Изпаднал в невъзможност да си намери нова работа поради напредналата му възраст и вписаните уволнения. Тези негативни усещания повлияли на физическото му и психическо състояние.

Отвeтникът Министерство на околната среда и водите оспорва исковите в писмен отговор от 22.03.2024 г. и в открито съдебно заседание чрез юрк. К. и юрк. Т.. Поддържа, че в отменените заповеди и в отменителните съдебни решения не се съдържа диспозитив за изплащане на претендираните обезщетения, поради което липсвал елемент от фактическия състав на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. Оспорва наличието на реално претърпени вреди, както и причинно-следствена връзка с отменените административни актове. Сочи, че считано от 19.10.2018 г. ищецът И. Х. Т. е упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.69б, ал.1 от КСО, за което не бил предоставил информация в МОСВ. Изложеното прекъсвало и опосредявало причинно-следствената връзка. След отмяната на Заповед № 428 от 17.05.2022 г. служебното правоотношение на ищеца било прекратено със Заповед № 341 от 25.05.2023 г. на основание чл.106, ал.1, т.5 от ЗДСл – поради придобито право на пенсия, като със същата заповед е наредено на ищеца да се изплати обезщетение в размер на 13 661 лв. С Решение № 11 от 21.06.2016 г. на председателя на ДКСИ било отнето разрешението за достъп до класифицирана информация на ищеца, послужило непосредствено за издаване на Заповед № 687 от 29.06.2016 г., поради което претенциите следвало да бъдат насочени срещу ДКСИ. Претендира се отхвърляне на исковите и присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Подробни съображения излага в писмена защита от

26.09.2024 г.

Представителят на СГП изразява становище за основателност на исковите претенции.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – СОФИЯ град, като прецени доводите на страните във връзка със събраните по делото доказателства, намира следното от фактическа страна:

Със Заповед № 687 от 29.06.2016 г. на министъра на околната среда е прекратено служебното правоотношение на ищеца от длъжността „държавен експерт - служител по сигурността на информацията“ с ранг IV старши на основание чл. 107, ал. 1, т. 5 от ЗДСл. Заповедта е отменена със съдебно решение № 4486 от 08.04.2021 г. по адм.д.№ 71/2021 г. по описа на ВАС, Петчленен състав.

Ищецът е възстановен на длъжност със Заповед № 725 от 23.04.2021 г. на министъра на околната среда, считано от 23.04.2021 г.

По делото не е спорно, че със Заповед № 726 от 23.04.2021 г. на министъра на околната среда е прекратено служебното правоотношение на ищеца. Административният акт е отменен със съдебно решение № 6342 от 03.11.2021 г. по адм.д.№ 5334/2021 г. по описа на АССГ, оставено в сила със съдебно решение № 4154 от 03.05.2022 г. по адм.д.№ 726/2022 г. по описа на ВАС, V-то отделение.

Ищецът е възстановен на длъжност със Заповед № 427 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда, считано от 17.05.2022 г.

По делото не е спорно, че Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите, с която е прекратено служебното правоотношение на ищеца, е отменена със съдебно решение № 5474 от 21.09.2022 г. по адм.д.№ 4907/2022 г. по описа на АССГ, оставено в сила със съдебно решение № 9826 от 03.05.2023 г. по адм.д.№ 3486/2023 г. по описа на ВАС, V-то отделение.

Ищецът е възстановен на длъжност със Заповед № 334 от 17.05.2023 г. на министъра на околната среда, считано от 17.05.2023 г.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

I. По обезщетението по чл.104, ал.1 от ЗДСл:

Нормата на чл.104, ал.1 ЗДСл предвижда, че държавният служител има право на обезщетение в размер на основната си заплата, определена към момента на признаването на уволнението за незаконно или на неявяването му да заеме службата, за цялото време, през което не заема държавна служба, но за не повече от 6 месеца.

Касае се за законодателна преценка относно периода и размера на обезщетението за имуществени вреди, претърпени в резултат на оставането без работа поради незаконосъобразно уволнение на държавен служител. С други думи, обезщетението за имуществени вреди е определено от самия законодател в размер на основната заплата на служителя към визиран в закона момент, но за период не повече от 6 месеца. Определяне на имуществените вреди в друг размер, за друг период или на друго основание (напр. за лично заплатени от лицето осигуровки, който разход то не би направило, ако не е уволнено незаконосъобразно) е недопустимо именно поради визираната предварителна законодателна преценка относно претърпените поради незаконно уволнение имуществени вреди.

В идентичен смисъл са мотивите на Тълкувателно решение № 4 от 06.11.2023 г. по тълк. д. № 4/2022 г., ОСС на ВАС, I и II Колегии – Текстовете на чл. 104, ал. 1 ЗДСл, чл. 237 ЗМВР, чл. 119 ЗДАНС и чл. 172, ал. 1 ЗОВСРБ очертават като общи следните

признаци на обезщетяването по реда на цитираните закони - то има имуществен, обективен и ограничен характер в следните насоки - увреждащ юридически факт, правни субекти - носители на субективното право, период от време на търпене на вредите, размер на обезщетенията и предмет на обезщетяване. От обективна страна, обезщетенията, предвидени в цитираните по-горе устройствени закони, имат ограничен, от гледна точка на времеви критерий и критерия размер, характер. Те обезщетяват държавния служител, адресат на незаконното уволнение, за неполучаването на заплата само за периода на оставане без работа, а обезщетението се изчислява на базата на получаваната от него основна заплата (възнаграждение), но за не повече от 6 месеца. Имат имуществен характер и са дължими поради признаването на уволнението за незаконно, след отмяната на заповедта за уволнение от органа по назначаването или съда. Законът не изисква установяване виновен характер на издаването на незаконосъобразната заповед или виновно лишаване на държавния служител от възможност да получава заплата си. Основната предпоставка за получаването на обезщетението, освен признаване на уволнението за незаконно и отмяната на заповедта за уволнение, е оставането на служителя без работа след прекратяване на служебното правоотношение или извършване на работа на по-ниско платена длъжност в същия период, като максималният период на обезщетяване е 6 месеца. От това следва, че обезщетенията по чл. 104, ал. 1 ЗДСл, чл. 237 ЗМВР, чл. 119 ЗДАНС и чл. 172, ал. 1 ЗОВСРБ следва да се разглеждат като парично компенсаторно средство за покриване на претърпени вреди. От обективна страна, анализът на текста на разпоредбите, на систематичното им място, на вида и характера на самите закони, налага извод, че така очертаното субективно право на обезщетение се основава единствено на обстоятелството, че служителят незаконосъобразно е бил лишен от възможност да заема държавна служба и обезщетението има за цел да компенсира неполучената от него заплата "за цялото време, през което не заема държавна служба", поради незаконното му уволнение, но за не повече от 6 месеца. Като обезщетение за вид вреда, по естеството си то представлява обезщетение за пропуснатата полза, изразяваща се в неполучени заплати или възнаграждения, за времето, през което не се заема държавна служба, които със сигурност биха били получени, в случай че служебното правоотношение не е било незаконосъобразно прекратено. Доколкото е предвидено да компенсира липсващия доход от заплати, то представлява обезщетение за имуществени по характера си вреди. Изводът за това се подкрепя и от императивно посочения законов начин на определяне на дължимото обезщетение, което се извършва въз основа на получаваното основно възнаграждение или разликата между получавания след уволнението доход и дохода, от който служителят е бил лишен за периода на оставане без работа, но за не повече от 6 месеца. В тази насока законите, освен основната заплата като основа за обезщетението, въвеждат и ограничен времеви критерий, валиден и в двете хипотези за изчисление на размера на обезщетенията - "цялото време", в което не се заема държавна служба по причина на незаконното уволнение (периодът на незаемане държавната служба има начален и краен момент), но не повече от 6 месеца (допълнителен времеви ограничител), през който период служителят не получава заплата си.

По изложените съображения съдът приема, че претендираното от ищеца обезщетение по чл.104, ал.1 от ЗДСл за имуществени вреди поради незаконосъобразната и отменена Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите

следва да се присъди в размера и за срока, определен в специалния закон – чл.104, ал.1 от ЗДСл. С отмяната на административния акт е изпълнена отрицателната процесуална предпоставка по чл.204, ал.1 от АПК, според който иск може да се предяви след отмяната на административния акт по съответния ред, респ. е осъществен този елемент от фактическия състав на отговорността по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ за наличие на незаконосъобразен административен акт. Възражението на ответника, че нито в Заповед № 428 от 17.05.2022 г., нито в отменителните съдебни решения е посочено, че на служителя се дължат обезщетения, е изцяло ирелевантно. Обезщетението за имуществени вреди поради оставане на ищеца без работа в резултат на Заповед № 428 от 17.05.2022 г. е уредено в закона и се дължи при изпълнение на законовите предпоставки, без да е необходимо вписването му в отменителните съдебни актове, които са изцяло с друг предмет.

Съдът приема за безспорно доказано и оставането на ищеца без работа в релевантния период от 17.05.2022 г. до 17.11.2022 г. Това обстоятелство се установява от писмо изх.№ 04-20-00-161#1 от 18.06.2024 г. на ТД на НАП София, според което за периода след 17.05.2022 г. за ищеца няма данни за подадено уведомление по чл.62, ал.5 от КТ за сключен или прекратен трудов договор, както и няма наличие на граждански правоотношения за цитирания период или лицето да е било самоосигуряващо се (л.107). Осигуряването на ищеца при А. Х. Л. е извън исковия период (л.109).

Разпоредбата на чл.73, ал.1 от ЗДДФЛ задължава императивно предприятията и самоосигуряващите се лица по смисъла на Кодекса за социално осигуряване - платци на доходи, да изготвят и представят в НАП справка по образец за изплатените през годината доходи и за удържаните през годината данък и задължителни осигурителни вноски по чл. 10, ал. 1, т. 3, 4 и 6 от ЗДДФЛ, т.е. за всички други доходи извън трудовите по чл.10, ал.1, т.1 от ЗДДФЛ. Въз основа на изложеното съдът приема, че предоставената от ТД на НАП София официална информация за липса на изплатени доходи удостоверява по обвързващ съда начин, че за релевантния по чл.104, ал.1 от ЗДСл период ищецът не е получавал такива доходи. По аргумент от чл.104, ал.1, изр.2 от ЗДСл това са както доходи от друга държавна служба, така и възнаграждение за друга работа.

По изложените съображения съдът приема за изпълнена и предпоставката за оставане на служителя без работа в периода от 17.05.2022 г. до 17.11.2022 г.

Ирелевантно е възражението на ответника, че считано от 19.10.2018 г. ищецът И. Х. Т. е упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.69б, ал.1 от КСО, респ. е получавал пенсия като алтернатива на трудовото му възнаграждение. Видно от Заповед № 341 от 25.05.2023 г. на МОСВ се касае за обезщетение, изплатено на правно основание чл.106, ал.3 от ЗДСл, касаещо хипотеза на прекратяване на правоотношението поради придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Целта на законодателя е да се възмезди продължителен трудов стаж при един и същи работодател при трайното оставане на служителя без работа при придобиване на право на пенсия. Тази цел е различна от обезщетението по чл.104, ал.1 от ЗДСл и не предполага възможност за извършване на прихващане между двете обезщетения.

Разпоредбата на чл.104, ал.1, изр.2 от ЗДСл определя като единствено релевантно обстоятелството за намаляване размера на обезщетението случая, когато служителят е бил назначен на друга държавна служба с по-ниска заплата или е получавал възнаграждение за друга работа в по-нисък размер, какъвто настоящият случай не е. В този смисъл е и Тълкувателно решение № 4 от 06.11.2023 г. по тълк. д. № 4/2022 г.,

ОСС на ВАС, I и II Колегии: „От обективна страна, анализът на текста на разпоредбите, на систематичното им място, на вида и характера на самите закони, налага извод, че така очертаното субективно право на обезщетение се основава единствено на обстоятелството, че служителят незаконосъобразно е бил лишен от възможност да заема държавна служба и обезщетението има за цел да компенсират неполучената от него заплата "за цялото време, през което не заема държавна служба", поради незаконното му уволнение“. Не съществува законова забрана за едновременно получаване на пенсия и обезщетение в размера на трудовото възнаграждение, тъй като се касае за имуществена обезвреда на различни основания – оставане без работа поради незаконно уволнение и придобиване на право на пенсия при определени предпоставки.

Константна е съдебната практика на ВАС за допустимост на прихващане на обезщетението по чл.104, ал.1 от ЗДСл единствено с изплатено обезщетение по чл.106, ал.2 от ЗДСл, доколкото целта на същите е обезвреда на една и съща вреда – оставането на служителя без работа. Не е допустимо прихващане с обезщетение по чл.106, ал.4 от ЗДСл или с такова по чл.106, ал.3 от ЗДСл (в този смисъл е Решение № 7510 от 22.06.2021 г. по адм. д. № 3877/2021 г., на ВАС, V-то отделение).

Без значение е дали служителят е уведомил органа по назначаване за упражненото от него право на пенсия и получаваната такава. Това обстоятелство в никакъв случай не прекъсва или опосредства причинно-следствената връзка, както неправилно твърди ответникът. Тази връзка не се явява опосредена и поради факта, че с Решение № 11 от 21.06.2016 г. на председателя на ДКСИ е отнето разрешението за достъп до класифицирана информация на ищеца, което е послужило непосредствено за издаване на Заповед № 687 от 29.06.2016 г., поради което претенциите следвало да бъдат насочени срещу ДКСИ. Оставането без работа на ищеца в релевантния по чл.104, ал.1 от ЗДСл период е в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с отменената като незаконосъобразна Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите.

По силата на изричната разпоредба на чл.104, ал.1 от ЗДСл размерът на обезщетението се определя съобразно размера на основната заплата на служителя, определена към момента на признаването на уволнението за незаконно или на неявяването му да заеме службата. Не е спорно по делото, че със Заповед № 427/17.05.2022 г. на министъра на МОСВ ищецът е възстановен на заеманата от него длъжност в МОСВ с основна месечна заплата 1438 лева. Съдът приема този размер за релевантен към законоустановения по чл.104, ал.1 от ЗДСл – обезщетението се определя в размер на основната заплата на служителя, определена към момента на признаването на уволнението за незаконно. Ето защо, и за оставането на ищеца без работа в периода от 17.05.2022 г. до 17.11.2022 г. на ищеца се дължи обезщетение по чл.104, ал.1 от ЗДСл в размер общо на 8628.00 лв. Евентуално фактическо изплащане на обезщетението след приспадане на данъци не е предмет на настоящето исково съдебно производство.

Ищецът претендира присъждане на обезщетението със законната лихва от датата на исковата молба. Според задължителното тълкуване, дадено в т.4 от Тълкувателно решение № 3/2005 г. по тълк.дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВСК, при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и на

погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаемите административни актове. В случая, отменителното съдебно решение е влязло в сила на 03.05.2023 г., но поради диспозитивното начало в процеса обезщетението по чл.104, ал.1 от ЗДСл, в общо размер от 8628.00 лв. следва да се присъди със законната лихва, считано от предявяване на иска на 11.01.2024 г. до окончателното му изплащане.

II. По обезщетението по чл.61, ал.2 от ЗДСл:

Съдът намира за релевантно позоваването на ищеца на решение на СЕС от 25 юни 2020 г. по съединени дела С-762/18 и С-37/19. Изложеното намира основание в т.65 от мотивите на решението, според които: „Поради това следва да се провери дали принципите от съдебната практика относно правото на платен годишен отпуск на работник, който поради болест не е бил в състояние да упражни правото си на посочения отпуск през референтния период и/или периода на прехвърляне, определен в националното право, са съответно приложими към хипотеза като разглежданата в главните производства по настоящите дела, при която работник, който е уволнен незаконно, а по-късно е възстановен на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на уволнението му със съдебно решение, не е полагал действително труд за работодателя си в периода от датата на незаконното уволнение до датата на възстановяването му на работа“.

По този въпрос следва да се отбележи, че когато по отношение на работниците, които отсъстват от работа поради отпуск по болест, допуска дерогация на принципа, че правото на годишен отпуск трябва да се определя в зависимост от периодите на действително полагане на труд, Съдът се мотивира с това, че настъпването на нетрудоспособност поради болест по принцип е непредвидимо и не зависи от волята на работника (т.66).

Следва обаче да се констатира, че също както настъпването на нетрудоспособност поради болест, лишаването на работника от възможност да работи заради уволнение, обявено впоследствие за незаконно, по принцип е непредвидимо и не зависи от волята на този работник (т.67).

Всъщност, както отбелязва генералният адвокат в точка 48 от заключението си, обстоятелството, че в периода от датата на незаконното му уволнение до датата на възстановяването му на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на това уволнение със съдебно решение съответният работник не е полагал действително труд за работодателя си, *се дължи на действията на последния, довели до незаконното уволнение, без които работникът щеше да може да работи през посочения период и да упражни правото си на годишен отпуск* (т.68).

Ето защо в хипотеза като разглежданата в главните производства по настоящите дела периодът от датата на незаконното уволнение до датата на възстановяването на работника на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на уволнението със съдебно решение трябва да се приравни на период на действително полагане на труд за целите на определянето на правото на платен годишен отпуск (т.69).

Следователно практиката на Съда относно правото на платен годишен отпуск

на работник, който поради болест не е бил в състояние да упражни правото си на посочения отпуск през референтния период и/или периода на прехвърляне, определен в националното право, е *съответно приложима към хипотеза като разглежданата в главните производства по всяко от настоящите дела*, при която работник, който е уволнен незаконно, а по-късно е възстановен на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на уволнението му със съдебно решение, не е полагал действително труд за работодателя си през периода от датата на незаконното уволнение до датата на възстановяването му на работа (т.70).

Следователно работник, който е уволнен незаконно, а по-късно е възстановен на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на уволнението му със съдебно решение, *има право да иска платен годишен отпуск в целия полагаем размер* за периода от датата на незаконното уволнение до датата на възстановяването му на работа вследствие на тази отмяна (т.78).

По изложените съображения на първия въпрос по дело С-762/18 следва да се отговори, че член 7, параграф 1 от Директива 2003/88 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална съдебна практика, по силата на която работник, който е уволнен незаконно, а по-късно е възстановен на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на уволнението му със съдебно решение, няма право на платен годишен отпуск за периода от датата на уволнението до датата на възстановяването му на работа, поради това че през този период не е полагал действително труд за работодателя (т.81).

Както следва от точка 78 от настоящото решение обаче, работникът, който е уволнен незаконно, а по-късно е възстановен на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на уволнението му със съдебно решение, може да иска платен годишен отпуск в целия полагаем размер за периода от датата на незаконното уволнение до датата на възстановяването му на работа вследствие на тази отмяна (т.86).

По изложените съображения на втория въпрос по дело С-762/18 и на единствения въпрос по дело С-37/19 следва да се отговори, че член 7, параграф 2 от Директива 2003/88 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална съдебна практика, по силата на която при последващо прекратяване на трудовото правоотношение — след като работникът е бил уволнен незаконно, а по-късно възстановен на работа в съответствие с националното право вследствие на отмяната на уволнението му със съдебно решение, този работник няма право на парично обезщетение за неизползвания платен годишен отпуск за периода от датата на незаконното уволнение до датата на възстановяването му на работа (т.89).

В случая не е спорно, че след отмяната на Заповед № 428 от 17.05.2022 г. ищецът е възстановен на длъжност със Заповед № 334 от 17.05.2023 г. на министъра на околната среда, считано от 17.05.2023 г. и от същата дата служебното правоотношение е прекратено със Заповед № 335 от 17.05.2023 г. С изложеното се явява изпълнена хипотезата по т.87 о Решение на СЕС по съединени дела С-762/18 и С-37/19: „Когато съответният работник, също както заинтересованите работници по всяко от настоящите дела, отново е уволнен,

след като е бил възстановен на работа вследствие на отмяната на незаконното му уволнение, той може да иска на основание член 7, параграф 2 от Директива 2003/88 обезщетение за неизползван годишен отпуск при новото уволнение, включително за периода от датата на незаконното уволнение до датата на възстановяването му на работа“. В случая този период правилно е определен от ищеца от 17.05.2022 г. (датата на незаконното уволнение със Заповед № 428 от 17.05.2022 г.) до 17.05.2023 г. – датата на възстановяването му на работа със Заповед № 334 от 17.05.2023 г.

В настоящия случай след влизане в сила на 03.05.2023 г. на отмяната на процесната Заповед № 428/17.05.2022 г. на министъра на МОСВ, служебното правоотношение на ищеца отново е прекратено със Заповед № 335/17.05.2023 г. на министъра на МОСВ, с което е изпълнено изискването по т.2 от диспозитива на цитираното решение на СЕС, респ. се дължи обезщетение за целия период на оставяне на ищеца без работа поради незаконното му уволнение със Заповед № 428/17.05.2022 г., т.е. от 17.05.2022 г. до 17.05.2023 г.

Относно размера на обезщетението по чл.61, ал.2 от ЗДСл съдът кредитира прието по делото заключение на съдебно-икономическа експертиза от 10.09.2024 г. като компетентно изготвено и неоспорено от страните. Според вещото лице размерът на това обезщетение е 2174.04 лв. и според поясненията му в о.с.з. на 18.09.2024 г. този размер не би се променил, ако от правна страна съдът прецени, че се дължи обезщетение за пълния размер от 31 дни платен годишен отпуск (основен и допълнителен).

По изложените съображения съдът намира, че исковата преценка по чл.61, ал.2 от ЗДСл се явява основателна за сумата от 2174.04 лв. (съобразно допуснатото изменение на иска в о.с.з. на 18.09.2024 г.), която сума следва да се присъди ведно със законната лихва, считано от предявяване на иска на 11.01.2024 г. до окончателното му изплащане.

III. По исковете за неимуществени вреди:

Съдът намира за релевантно Тълкувателно решение № 4 от 06.11.2023 г. по тълк. д. № 4/2022 г., ОСС на ВАС, I и II Колегии, според което разпоредбата на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ е приложима за обезщетение за неимуществени вреди от отменена като незаконосъобразна заповед за прекратяване на служебно правоотношение, когато специален закон предвижда право на обезщетение в размер на получаваните възнаграждения.

Размерът на обезщетението за неимуществени вреди съгласно чл.52 ЗЗД следва да се определи от съда по справедливост. Съобразно задължителните указания, дадени в т.II от ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. С други думи, в съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените

неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл.52 ЗЗД определя „по справедливост“, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване.

Относно конкретно претърпените нематериални вреди съдът кредитира свидетелските показания по делото. Близката родствена връзка между свидетеля Х. И. Т. и ищецът не е основание за некредитирането им, а единствено за тяхната преценка съобразно чл.172 от ГПК. От друга страна е житейски логично именно най-близкият роднински кръг на засегнатото лице да е непосредствен очевидец на неговото психично състояние. Неоснователно е възражението на ответника, че последното може да бъде установено единствено посредством съдебно-психиатрична експертиза. Безспорно експертните знания биха придали значителна достоверност на ищцовите твърдения, но евентуалната им липса не изключва непременно доказаността на исковата претенция, която може да се основе и на свидетелски показания.

Установява се от показанията на сина на ищеца Х. И. Т., че след 2016 г. баща му се променил – бил подтиснат, обиден и огорчен, което притеснило цялото семейство. Същият възстановил тютюнопушенето, затворил се въщи, не излизал, не се виждал с приятели. Станал заядлив, а на моменти дори агресивен. Не се радвал на внука си, докато преди не бил такъв. Това поведение продължило повече от година след уволнението от 2016 г. – близо три години след това. След спечелените съдебни дела ищецът бил обнадежден, но „после пак го обхванала тази депресия“. След първото уволнение от 2016 г. приятелите му от министерството го изолирали. Споделял, че случилото се не е справедливо и не го е заслужил. Бил разочарован. Преди 2016 г. бил весел, спокоен и добронамерен, но след това се затворил въщи. След като останал без работа, започнал да си търси нова, защото бил финансово притеснен, но му предлагали единствено за нискоквалифициран труд – напр. като портиер. Споделял, че е притеснен, че не може да си намери работа по причина на уволнението си на тази възраст.

Свидетелката М. П. Б. установява, че от края на 2011 г. – началото на 2012 г. работи при сестрата на ищеца, която е нотариус в [населено място]. След като бил уволнен от министерството през 2016 г. сестра му го назначила на работа в кантората си. Първоначално бил призовкар – връчвал книжа, а после бил назначен на постоянен трудов договор – от 2017 г. Работил при сестра си близо година и половина. Споделял на свидетелката, че е неудолетворен, че на тези години му се случва такава житейска несполука – да бъде уволнен от работа малко преди да се пенсионира, както и, че никога не е очаквал, че на стари години ще му се случат такива неща. Чувствал се неприятно след толкова много години трудов стаж. Дори докато работел в кантората, не бил удовлетворен, случвало се да е агресивен и нетърпелив към клиенти. След уволнението му негови колеги, които преди това са идвали в нотариалната кантора за заверки на документи, престанали да идват. Преди да започне работа в кантората, бил търсил и друга работа, но не успял. И двамата свидетели са категорични, че единственото неприятно събитие, за което споделял ищецът, било свързано с уволненията му от МОСВ, без да е споделял други травмиращи фактори.

Съдът кредитира свидетелските показания като житейски логични, непротиворечиви помежду си и на писмените доказателства по делото. Според справка от НАП за актуалното състояние на трудовите договори на ищеца в периода от 14.12.2017 г. до 19.11.2018 г. същият е бил назначен при осигурител А. Х. Л., а в МОСВ – считано от 22.07.2003 г. (л.126). При съвкупната преценката на свидетелските показания и писмените доказателства по делото съдът приема, че след първото уволнение от 2016 г. ищецът е бил назначен на работа за период от около една година, а в МОСВ – считано от 2003 г. Изложеното, както и безспорните данни по делото, че считано от 19.10.2018 г. ищецът И. Х. Т. е упражнил правото си на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.69б, ал.1 от КСО, придават достоверност на свидетелските показания, че след уволненията си от МОСВ, ищецът не е упражнявал трудова дейност, с изключение на кратък период от около една година (2017 г. – 2018 г.). Последното обстоятелство обаче не следва да се отразява на размера на обезщетението за неимуществени вреди по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, доколкото периодът между първото уволнение от 2016 г. и възстановяването на длъжност през 2021 г. е изключително дълъг. Очевидно ищецът е бил принуден да упражни правото си на пенсия именно поради липсата на трудови доходи на възраст от около 58 години, която е активна трудова възраст. Именно този дълъг период, както и близостта на уволнението от 2016 г. до датата, на която ищецът е могъл да упражни правото си на пенсия по чл.69б, ал.1 от КСО през 2018 г., придават достоверност на свидетелските показания, че след 2016 г. ищецът станал изключително подтиснат, притеснен и неудолетворен. Като непосредствена причина за тази неудолетвореност свидетелите сочат уволненията на ищеца от МОСВ, което е житейски логично предвид тежестта на това травмиращо събитие – оставане без работа и без доходи. На визирания етап от професионалния път – дълга продължителност на трудовия стаж в МОСВ и уволнение непосредствено преди пенсиониране, е разбираемо ищецът да изпитва твърдените от него и потвърдени от свидетелите неимуществени вреди – тревожност, неудолетвореност, подтиснатост и депресия с единствен източник – несгоди в професионалната сфера. Логично е тези негативни преживявания да се задълбочат поради безспорно предприетите от МОСВ три последователни уволнения и то непосредствено в деня, в който ищецът е възстановен на длъжност след влезли в сила съдебни решения. Касае се за особено упорито поведение на ответната администрация, което е несъответно на материалния закон и несъобразено с влезли в сила съдебни решения. Тези обективни факти придават допълнителна логика на ищцовите твърдения за понижено самочувствие, накърняване на доброто име, достойнство, честта и авторитета му сред колегите и в обществото, за финансови притеснения и такива за професионалното му развитие. Подкрепени с документите от НАП са твърденията на ищеца, че след уволнението от 2016 г. той е бил трудово зает за около една година, което му причинило допълнителен стрес поради невъзможност да си намери работа с оглед напредналата му възраст. Съвкупната преценка на всички описани фактори – продължителен период на липса на трудова заетост – от първото уволнение от 29.06.2016 г. до отмяната му през 2021 г., невъзможността да намери съответна на образованието

работа в този дълъг период и близостта на уволнение до възможността за ищеца да упражни правото си на пенсия по чл.69б, ал.1 от КСО през 2018 г., навежда съда на извод, че претендираната от него сума от 1000 лв. се явява справедливо обезщетение за претърпените неимуществени вреди. Този размер на обезвредата е съразмерен на доказаните неимуществени вреди и отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на непосредствено аритметично изчисляване. Съдът приема, че претърпените от ищеца неимуществени вреди - болки и страдания са в пряка причинно следствена връзка с отменената Заповед № 687/29.06.2016 г. и могат справедливо да бъдат възмездени със сумата от 1000 лв., която следва да се присъди ведно със законната лихва от предявяване на иска на 11.01.2024 г. до окончателното им изплащане.

По отношение на другите две уволнения - със Заповед № 726 от 23.04.2021г., отменена на 03.05.2022 г., и Заповед № 428 от 17.05.2022 г., отменена на 03.05.2023 г., съдът приема, че при определяне размера на неимуществените вреди следва да съобрази освен вече изложените обстоятелства - невъзможността на ищеца да намери съответна на образованието си работа в дълъг период, следва да съобрази и обективния факт, че тези две уволнения са предприети след влезли в сила отменителни съдебни решения и в деня на възстановяването му на длъжност след спечелени съдебни дела. Това особено упорито поведение на ответната администрация, свързано с нарушения на материалния закон и несъобразяване с влезли в сила съдебни решения, придава особен интензитет на претърпените негативни изживявания и потвърждава тезата, че независимо от спечелените съдебни дела, ищецът се сблъсква с незаслужена несправедливост, доколкото не е успял ефективно да възстанови служебното си правоотношение. Изложеното допълнително се засилва от продължителната безработица, претърпяна във възраст, близка до пенсионната, в която обективно е трудно намирането на работа.

По изложените съображения съдът приема, че претендираните от ищеца суми от по 1000 лв. се явяват справедливо обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди поради отменените като незаконосъобразни Заповед № 726 от 23.04.2021 г. и Заповед № 428 от 17.05.2022 г. Този размер на обезвредата е съразмерен на доказаните неимуществени вреди и отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. Тези суми следва да се присъдят ведно със законната лихва от предявяване на исковете на 11.01.2024 г. до окончателното им изплащане.

При тези изход на спора и на основание чл.143, ал.1 от АПК на ищцата следва да се присъдят сторените в съдебното производство разноски за 50 лв. за държавна такса и 350 лв. разноски за съдебна експертиза.

Водим от горното АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ град, I-во отделение, 69-и състав,

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Министерство на околната среда и водите, [населено място], [улица], да заплати на И. Х. Т., [ЕГН], от [населено място],[жк], [жилищен адрес]0, следните обезщетения:

- на основание чл.104, ал.1 от ЗДСл обезщетение за имуществени вреди, претърпени в периода от 17.05.2022 г. до 17.11.2022 г. в резултат на оставането без работа за период от 6 месеца след прекратяване на служебното правоотношение поради отменена Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите в размер на 8628 лв., ведно със законната лихва от 11.01.1024 г. до окончателното му изплащане;

- на основание чл.61, ал.2 от ЗДСл обезщетение за имуществени вреди, представляващо неизползван платен годишен отпуск в размер на 31 дни за времето от 17.05.2022 г. до 17.05.2023 г. поради отменена Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда и водите в размер на 2174.04 лв., ведно със законната лихва от 11.01.1024 г. до окончателното му изплащане;

- на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ обезщетение за неимуществени, претърпени в периода от 29.06.2016 г. до 23.04.2021 г. в резултат на Заповед № 687 от 29.06.2016 г. на министъра на околната среда в размер на 1000 лв., ведно със законната лихва от 11.01.1024 г. до окончателното му изплащане;

- на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода от 23.04.2021 г. до 17.05.2022 г. в резултат на Заповед № 726 от 23.04.2021 г. на министъра на околната среда, в размер на 1000 лв., ведно със законната лихва от 11.01.1024 г. до окончателното му изплащане;

- на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода от 17.05.2022 г. до 17.05.2023 г. в резултат на Заповед № 428 от 17.05.2022 г. на министъра на околната среда в размер на 1000 лв., ведно със законната лихва от 11.01.1024 г. до окончателното му изплащане, както и сторените по делото разноски общо в размер на 400 лв.

Решението може да се обжалва в 14 дневен срок от съобщението до страните за постановяването му с касационна жалба пред ВАС на РБ.

СЪДИЯ: